Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

zo 7. novembra 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana spotrebiteľov – Smernica 93/13/EHS – Článok 7 ods. 1 – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Právomoci a povinnosti vnútroštátneho súdu – Prvý opravný prostriedok podaný spotrebiteľom na súd v mieste sídla predajcu alebo dodávateľa bez právneho zastúpenia advokátom a bez účasti tohto spotrebiteľa na pojednávaní – Druhý opravný prostriedok podaný spotrebiteľom na súd v mieste jeho bydliska prostredníctvom advokáta – Právna sila rozhodnutej veci – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Účinná súdna ochrana spotrebiteľa“

Vo veci C-178/23,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunalul Specializat Mureș (Špecializovaný súd Mureș, Rumunsko) z 3. decembra 2021 a doručený Súdnemu dvoru 21. marca 2023, ktorý súvisí s konaním:

ERB New Europe Funding II

proti

YI,

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: predseda deviatej komory N. Jääskinen (spravodajca), vykonávajúci funkciu predsedu ôsmej komory, sudcovia M. Gavalec a Z. Csehi,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– ERB New Europe Funding II, v zastúpení: A. M. Lefter, avocată,

– rumunská vláda, v zastúpení: M. Chicu a E. Gane, splnomocnené zástupkyne,

– česká vláda, v zastúpení: S. Šindelková, M. Smolek a J. Vláčil, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: rumunčina.

– Európska komisia, v zastúpení: A. Biolan a N. Ruiz García, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288), dvadsiateho tretieho odôvodnenia tejto smernice, ako aj zásady efektivity.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi ERB New Europe Funding II (ďalej len „ERB“), spoločnosťou zaoberajúcou sa vymáhaním pohľadávok, a YI, spotrebiteľom, vo veci nekalej povahy niektorých podmienok obsiahnutých v zmluve o úvere.

Právny rámec

Právo Únie

3 Podľa dvadsiateho tretieho a dvadsiateho štvrtého odôvodnenia smernice 93/13:

„Keďže osoby alebo organizácie, ak sú považované podľa zákona členského štátu za osoby a organizácie, ktoré majú oprávnený záujem na tejto záležitosti, musia mať prostriedky na podanie podnetu na začatie postupov, týkajúcich sa zmluvných podmienok navrhovaných na všeobecné uplatňovanie v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi a najmä nekalých podmienok, buď pred súdom alebo správnym orgánom príslušným na rozhodnutie sťažností alebo na podanie návrhu na začatie príslušných súdnych konaní; keďže táto možnosť nezahŕňa predbežné overenie všeobecných podmienok používaných v jednotlivých hospodárskych sektoroch;

keďže súdy alebo správne orgány členských štátov musia mať k dispozícii primerané a účinné prostriedky na zabránenie ďalšieho uplatňovania nekalých podmienok v zmluvách….“

4 Článok 7 ods. 1 tejto smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

Rumunské právo

Zákon č. 193/2000 o nekalých podmienkach v zmluvách uzavretých medzi predajcami alebo dodávateľmi a spotrebiteľmi

5 Článok 1 Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (zákon č. 193/2000 o nekalých podmienkach v zmluvách uzavretých medzi predajcami alebo dodávateľmi a spotrebiteľmi) zo 6. novembra 2000 (uverejnený v *Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 543 z 3. augusta 2012) stanovuje:

„1. Každá zmluva uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom o predaji tovaru alebo poskytnutí služieb musí obsahovať jasné zmluvné podmienky, ktoré sú jednoznačné a sú zrozumiteľné aj bez toho, aby boli potrebné osobitné znalosti.

2. V prípade pochybností o výklade niektorých zmluvných podmienok sa musia tieto podmienky vykladať v prospech spotrebiteľa.

3. Predajcovia alebo dodávatelia nesmú zahrnúť do spotrebiteľských zmlúv nekalé podmienky."

6 Článok 4 ods. 1 tohto zákona stanovuje:

„Zmluvná podmienka, ktorá nebola dohodnutá priamo so spotrebiteľom, sa považuje za nekalú, ak sama osebe alebo v spojení s inými ustanoveniami zmluvy vyvoláva v rozpore s požiadavkami dobrej viery značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa."

7 Článok 6 uvedeného zákona uvádza:

„Nekalé zmluvné podmienky zahrnuté do zmluvy, ktorých nekalá povaha bola zistená osobne alebo prostredníctvom oprávnených orgánov, nemajú voči spotrebiteľovi účinky a zmluva je so súhlasom spotrebiteľa naďalej platná len vtedy, ak je to po odstránení uvedených zmluvných podmienok možné."

Zákon č. 134/2010 o Občianskom súdnom poriadku

8 Článok 431 Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (zákon č. 134/2010 o Občianskom súdnom poriadku) z 1. júla 2010 (uverejnený v *Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 247 z 10. apríla 2015) s názvom „Účinky právnej sily rozhodnutej veci" stanovuje:

„1. Nikoho nemožno stíhať dvakrát v tom istom postavení, z toho istého dôvodu a s tým istým predmetom.

2. Každý z účastníkov konania môže namietať právnu silu rozhodnutej veci v inom spore, ak táto právna sila súvisí s vyriešením posledného uvedeného."

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

9 Dňa 25. júla 2007 uzavrel YI ako spotrebiteľ zmluvu o úvere s úverovou inštitúciou Bancpost S.A. București.

10 Dňa 10. mája 2018 YI bez právnej pomoci advokáta podal na Judecătoria Sectorului 2 București (Súd prvej inštancie pre obvod 2 Bukurešť, Rumunsko), súd v mieste sídla predajcu alebo dodávateľa, žalobu (ďalej len „prvé súdne konanie“), ktorou sa domáhal určenia nekalej povahy niektorých podmienok uvedených v tejto zmluve. Táto žaloba, ktorá sa týkala podmienok uvedenej zmluvy vzťahujúcich sa na poplatky za priznanie a správu úveru, jednostrannú možnosť poskytovateľa úveru zmeniť zmluvné úrokové sadzby, provízie a iné náklady na úver, ako aj na poplatok za predčasné splatenie úveru, smerovala proti ERB, spoločnosti na vymáhanie pohľadávok, na ktorú bola prevedená pohľadávka vyplývajúca z tejto zmluvy.

11 Rozsudkom z 26. novembra 2018, ktorého dátum doručenia účastníkom konania nie je známy, tento súd uvedenú žalobu zamietol ako nedôvodnú (ďalej len „prvé súdne rozhodnutie“). Keďže YI proti tomuto rozsudku nepodal odvolanie, tento rozsudok nadobudol právoplatnosť.

12 YI, tentoraz zastúpený advokátom, podal 14. augusta 2019 žalobu na súd v mieste svojho bydliska, Judecătoria Sighișoara (Súd prvej inštancie Sighișoara, Rumunsko) (ďalej len „druhé súdne konanie“). Táto žaloba bola podaná proti rovnakej žalovanej, o akú išlo v rámci prvého súdneho konania, a vo veľkej miere sa týkala zmluvných podmienok zhodných s podmienkami uvedenými v bode 10 tohto rozsudku. Konkrétne išlo o zmluvné podmienky týkajúce sa poplatkov za poskytnutie úveru a mesačnú správu úveru, ako aj ustanovenia týkajúceho sa ročnej percentuálnej miery nákladov.

13 Rozsudkom z 5. decembra 2019 tento súd tejto žalobe vyhovel.

14 ERB podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Tribunalul Specializat Mureș (Špecializovaný súd Mureș, Rumunsko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Rozsudkom zo 6. apríla 2021 tento súd vyhovel výhradám spoločnosti ERB, pokiaľ ide o poplatok za správu úveru, pričom potvrdil nekalú povahu ostatných zmluvných podmienok uvedených v bode 12 tohto rozsudku.

15 Keďže sa uvedený súd nevyjadril k otázke právnej sily rozhodnutej veci s ohľadom na prvé súdne rozhodnutie, ERB podala mimoriadny revízny opravný prostriedok na ten istý súd. Tento opravný prostriedok bol založený na dôvode vychádzajúcom z toho, že odvolací súd nepreskúmal procesnú námietku právnej sily rozhodnutej veci vznesenú spoločnosťou ERB.

16 V rámci tohto mimoriadneho opravného prostriedku má vnútroštátny súd pochybnosti o spôsobe, akým treba vyvážiť práva spotrebiteľa a zásadu právnej sily rozhodnutej veci. Spresňuje, že podľa informácií, ktoré má k dispozícii, sa zdá, že v prvom súdnom konaní YI, ktorý nebol zastúpený advokátom, nemal primerané znalosti potrebné na to, aby mohol uplatniť svoje práva vyplývajúce z režimu ochrany spotrebiteľov. Z tohto dôvodu YI podal žalobu na súd v mieste sídla predajcu alebo dodávateľa, hoci sa mohol obrátiť na príslušný súd podľa svojho bydliska. Vnútroštátny súd okrem toho uvádza, že spotrebiteľ sa nezúčastnil na pojednávaní na Judecătoria Sectorului 2 București (Súd prvej inštancie pre obvod 2 Bukurešť) a že po tom, čo sa dal zastupovať advokátom, dva rozdielne súdy vo veľkej miere potvrdili nekalú povahu predmetných zmluvných podmienok.

17 Za týchto podmienok Tribunalul Specializat Mureș (Špecializovaný súd Mureș) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 7 ods. 1 smernice [93/13], najmä vzhľadom na dvadsiate tretie odôvodnenie tejto smernice a zásadu efektivity, vykladať v tom zmysle, že nevylučuje možnosť, aby vnútroštátny súd preskúmal podozrenia týkajúce sa nekalého charakteru zmluvných podmienok stanovených v zmluve uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, a to aj v prípade, že tieto podmienky už predtým preskúmal iný vnútroštátny súd v rámci prvostupňového súdneho konania začatého na návrh spotrebiteľa, ktorý sa nezúčastnil na príslušnom pojednávaní a ktorému nebola primerane poskytovaná pomoc advokáta ani nebol zastúpený advokátom, pričom tieto podozrenia boli zamietnuté súdnym rozhodnutím, ktoré spotrebiteľ nenapadol – a ktoré teda v zmysle vnútroštátnych procesných predpisov získalo právnu silu rozhodnutej veci (*res iudicata*) – ak z konkrétnych okolností sporu hodnoverným a odôvodneným spôsobom vyplýva, že tento spotrebiteľ nevyužil opravný prostriedok v rámci vyššie uvedeného prvého súdneho konania z dôvodu svojich nedostatočných vedomostí alebo nedostatočnej informovanosti?“

O prejudiciálnej otázke

O prípustnosti

18 Na jednej strane ERB vo svojich písomných pripomienkach tvrdí, že nie je potrebné ani vhodné položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, pretože otázky vnútroštátneho súdu sa týkajú predovšetkým režimu právnej sily rozhodnutej veci v rumunskom občianskom procesnom práve, a nie v práve Únie.

19 Na druhej strane rumunská vláda bez toho, aby výslovne vzniesla námietku neprípustnosti, vo svojich písomných pripomienkach uvádza, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania jasne nevyplýva, či sú zmluvné podmienky preskúmavané v prvom a druhom súdnom konaní totožné. Ak by sa zistilo, že tieto podmienky sú rozdielne, zásada právnej sily rozhodnutej veci by sa v prejednávanej veci neuplatnila.

20 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora prináleží len vnútroštátnemu súdu, ktorému bol spor predložený a ktorý musí niesť zodpovednosť za prijaté súdne rozhodnutie, aby s prihliadnutím na konkrétne okolnosti veci posúdil tak nevyhnutnosť prejudiciálneho rozhodnutia na vydanie svojho rozsudku, ako aj relevantnosť otázok, ktoré predkladá Súdnemu dvoru a ktoré sa považujú za relevantné. Preto, pokiaľ sa položená otázka týka výkladu alebo platnosti právneho predpisu Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť, okrem prípadu, ak je zjavné, že požadovaný výklad nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na poskytnutie užitočnej odpovede na uvedenú otázku (rozsudok z 27. apríla 2023, AxFina Hungary, C-705/21, EU:C:2023:352, bod 27 a citovaná judikatúra).

21 Z ustálenej judikatúry taktiež vyplýva, že v rámci konania upraveného v článku 267 ZFEÚ, vychádzajúceho zo zreteľného rozdelenia úloh medzi vnútroštátne súdy a Súdny dvor, jedine vnútroštátny súd je oprávnený vykladať a uplatňovať ustanovenia vnútroštátneho práva, zatiaľ čo Súdny dvor je oprávnený len rozhodnúť o výklade alebo platnosti textu Únie na základe skutočností, ktoré mu uviedol vnútroštátny súd (rozsudok z 27. apríla 2023, AxFina Hungary, C-705/21, EU:C:2023:352, bod 28 a citovaná judikatúra).

22 Pokiaľ ide o tvrdenia spoločnosti ERB, stačí poznamenať, že vnútroštátny súd svojou prejudiciálnou otázkou žiada Súdny dvor, aby v súlade s požiadavkami stanovenými judikatúrou citovanou v bode 20 tohto rozsudku poskytol výklad smernice 93/13, ako aj zásady efektivity. Okrem toho z informácií obsiahnutých v návrhu na začatie prejudiciálneho konania jasne vyplýva, že táto otázka výkladu práva Únie je pre vnútroštátny súd užitočná na určenie toho, či je možné – za okolností, o aké ide vo veci samej – odchýliť sa od zásady právnej sily rozhodnutej veci.

23 V súvislosti s pochybnosťami rumunskej vlády týkajúcimi sa uplatniteľnosti zásady právnej sily rozhodnutej veci v konaní vo veci samej treba uviesť, že v súlade s judikatúrou citovanou v bode 21 tohto rozsudku prináleží v konečnom dôsledku iba vnútroštátnemu súdu, aby posúdil, či a v akom rozsahu sú zmluvné podmienky skúmané v rámci prvého a druhého súdneho konania zhodné.

24 Vzhľadom na to, že preskúmanie prípustnosti návrhov na začatie prejudiciálneho konania sa obmedzuje na zjavné nedodržanie požiadaviek uvedených v bode 20 tohto rozsudku a keďže zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, zjavne nevyplýva, že tieto požiadavky neboli v prejednávanej veci splnené, z prípadnej neexistencie úplnej zhody zmluvných podmienok skúmaných v týchto dvoch konaniach nemožno vyvodiť, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný.

25 Z uvedeného vyplýva, že prejudiciálna otázka je prípustná.

O veci samej

26 Podľa ustálenej judikatúry v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, zavedeného článkom 267 ZFEÚ, prináleží Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť prejednávaný spor. Z tohto pohľadu Súdnemu dvoru prináleží v prípade potreby preformulovať otázky, ktoré sú mu položené. Okrem toho Súdny dvor môže vziať do úvahy aj ustanovenia práva Únie, na ktoré sa vnútroštátny súd v znení svojej otázky neodvolával (rozsudok z 30. mája 2024, Raiffeisen Bank, C-176/23, EU:C:2024:443, bod 37 a citovaná judikatúra).

27 Súdnemu dvoru prináleží, aby zo všetkých informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, vybral tie ustanovenia práva Únie, ktoré si so zreteľom na predmet sporu veci samej vyžadujú výklad (rozsudok z 30. mája 2024, Raiffeisen Bank, C-176/23, EU:C:2024:443, bod 38 a citovaná judikatúra).

28 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátny súd sa predovšetkým pýta na súlad konkrétneho priebehu prvého súdneho konania so smernicou 93/13, a v dôsledku toho sa pýta, či vzhľadom na spôsob, akým prebiehalo toto konanie, iný vnútroštátny súd napriek právnej sile rozhodnutej veci prvého súdneho rozhodnutia môže následne preskúmať prípadnú nekalú povahu zmluvných podmienok, ktoré sú predmetom tohto rozhodnutia. Pokiaľ ide o toto prvé konanie, vnútroštátny súd najmä uvádza, že spotrebiteľ si na podanie svojej žaloby zvolil súd v mieste sídla predajcu alebo dodávateľa, že počas tohto konania nebol zastúpený advokátom, na pojednávaní sa nezúčastnil a včas nepodal odvolanie proti prvému súdnemu rozhodnutiu.

29 Treba teda konštatovať, že svojou jedinou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení s jej dvadsiatym štvrtým odôvodnením, zásadou efektivity a článkom 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) vykladať v tom zmysle,

že vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť preskúmať prípadnú nekalú povahu podmienok zmluvy uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, pokiaľ tieto podmienky už boli preskúmané iným vnútroštátnym súdom, ktorého rozhodnutie má právnu silu rozhodnutej veci, a to aj vtedy, ak pred týmto prvým súdom spotrebiteľ nebol zastúpený advokátom, nezúčastnil sa na pojednávaní a nevyužil opravný prostriedok, ktorý mal k dispozícii, z dôvodu obmedzených znalostí alebo informácií.

30 Na úvod treba pripomenúť, že vzhľadom na povahu a význam verejného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, smernica 93/13, ako vyplýva z jej článku 7 ods. 1 v spojení s jej dvadsiatym štvrtým odôvodnením, ukladá členským štátom povinnosť stanoviť primerané a účinné prostriedky, „ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov [rozsudok z 9. apríla 2024, Profi Credit Polska (Obnova konania ukončeného právoplatným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, bod 73 a citovaná judikatúra].

31 V tomto kontexte treba poznamenať, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora právo Únie neharmonizuje konania uplatniteľné na preskúmanie prípadnej nekalej povahy zmluvnej podmienky, a tak tieto konania patria do pôsobnosti vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov na základe zásady ich procesnej autonómie, avšak pod podmienkou, že dodržiavajú zásady ekvivalencie a efektivity [rozsudok z 9. apríla 2024, Profi Credit Polska (Obnova konania ukončeného právoplatným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, bod 74 a citovaná judikatúra].

32 V tejto súvislosti Súdny dvor už zdôraznil význam zásady právnej sily rozhodnutej veci tak v právnom poriadku Únie, ako aj vo vnútroštátnych právnych poriadkoch. Na to, aby sa zabezpečila tak stabilita práva a právnych vzťahov, a tiež riadny výkon spravodlivosti, je dôležité, aby nebolo možné napadnúť súdne rozhodnutia, ktoré sa stali právoplatnými po vyčerpaní dostupných opravných prostriedkov alebo po uplynutí lehôt stanovených na podanie týchto opravných prostriedkov [rozsudok z 9. apríla 2024, Profi Credit Polska (Obnova konania ukončeného právoplatným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, bod 37 a citovaná judikatúra].

33 Právo Únie neukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť neuplatniť vnútroštátne procesné normy, na základe ktorých nadobúda súdne rozhodnutie právnu silu rozhodnutej veci, napriek tomu, že by sa ich neuplatnením umožnila náprava vnútroštátnej situácie nezlučiteľnej s týmto právom [rozsudok z 9. apríla 2024, Profi Credit Polska (Obnova konania ukončeného právoplatným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, bod 38 a citovaná judikatúra].

34 V súvislosti s dodržiavaním požiadaviek vyplývajúcich zo zásad ekvivalencie a efektivity treba tieto požiadavky skúmať s prihliadnutím na postavenie predmetných ustanovení v celom konaní, priebeh tohto konania a osobitosti týchto ustanovení na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov [rozsudok z 9. apríla 2024, Profi Credit Polska (Obnova konania ukončeného právoplatným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, bod 41 a citovaná judikatúra].

35 Z tohto dôvodu, ak uplatniteľné vnútroštátne procesné normy upravujú za určitých podmienok možnosť vnútroštátneho súdu zrušiť svoje rozhodnutie s právnou silou rozhodnutej veci s cieľom zosúladiť situáciu s vnútroštátnym právom, táto možnosť sa v súlade so zásadami ekvivalencie a efektivity musí využiť, ak sú tieto podmienky splnené, na obnovenie súladu

predmetnej situácie s právom Únie [rozsudok z 9. apríla 2024, Profi Credit Polska (Obnova konania ukončeného právoplatným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, bod 42 a citovaná judikatúra].

36 Pokiaľ ide konkrétne o požiadavky vyplývajúce zo zásady efektivity, ktorá ako jediná je predmetom prejudiciálnej otázky, treba zdôrazniť, že povinnosť členských štátov zabezpečiť účinnosť práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, zahŕňa, osobitne pokiaľ ide o práva vyplývajúce zo smernice 93/13, požiadavku účinnej súdnej ochrany potvrdenú v článku 7 ods. 1 tejto smernice a zakotvenú tiež v článku 47 Charty. Táto požiadavka sa uplatňuje najmä na procesné podmienky žalôb založených na právach, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie [rozsudok z 9. apríla 2024, Profi Credit Polska (Obnova konania ukončeného právoplatným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, bod 76 a citovaná judikatúra].

37 V prejednávanej veci sa pochybnosti vnútroštátneho súdu týkajú najmä súladu konkrétneho priebehu prvého súdneho konania so smernicou 93/13, a netýkajú sa súladu príslušnej vnútroštátnej právnej úpravy so smernicou 93/13. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania totiž nevyplýva, že by uplatniteľná vnútroštátna právna úprava týkajúca sa podmienok uplatňovania zásady právnej sily rozhodnutej veci pri žalobách podaných spotrebiteľmi, ktoré smerujú k určeniu nekalej povahy zmluvných podmienok, nebola v súlade so zásadou efektivity tým, že by znemožnila alebo nadmerne sťažila uplatnenie ochrany, ktorú chce smernica 93/13 poskytnúť spotrebiteľom, alebo že by z iného dôvodu narušila potrebný účinok smernice 93/13, čo však prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

38 V tejto súvislosti treba uviesť, že povinnosť vnútroštátneho súdu preskúmať *ex offo* prípadnú nekalú povahu zmluvných podmienok je odôvodnená povahou a významom verejného záujmu, ktorý je základom ochrany, ktorú smernica 93/13 priznáva spotrebiteľom, takže účinné preskúmanie prípadnej nekalej povahy zmluvných podmienok, ako to vyžaduje smernica 93/13, nemožno zaručiť, ak by sa právna sila rozhodnutej veci vzťahovala na súdne rozhodnutia, v ktorých sa takéto preskúmanie neuvádza (rozsudok zo 17. mája 2022, Ibercaja Banco, C-600/19, EU:C:2022:394, bod 50).

39 Naproti tomu treba konštatovať, že táto ochrana by bola zabezpečená, ak by vnútroštátny súd vo veci samej dospel k záveru, že príslušný súd v priebehu prvého súdneho konania preskúmal prípadnú nekalú povahu podmienok dotknutej zmluvy a že toto preskúmanie, aspoň stručne odôvodnené, nepreukázalo existenciu žiadnej nekalej podmienky a spotrebiteľ bol riadne informovaný, že v prípade nepodania odvolania v lehote stanovenej vnútroštátnym právom bude neskôr nemožné namietať prípadnú nekalú povahu týchto podmienok (pozri analogicky rozsudok zo 17. mája 2022, Ibercaja Banco, C-600/19, EU:C:2022:394, bod 51).

40 Nepriaznivý výsledok účinného preskúmania prípadnej nekalej povahy zmluvných podmienok totiž nemôže sám osebe predstavovať skutočnosť, ktorá by mohla spochybniť zásadu právnej sily rozhodnutej veci.

41 Rovnako okolnosti uvedené v bode 28 tohto rozsudku nevyhnutne neznamenajú, že by prvé súdne konanie nemohlo zaručiť primerané posúdenie údajne nekalých zmluvných podmienok, a v dôsledku toho zabezpečiť účinnú súdnu ochranu spotrebiteľa zaručenú článkom 47 Charty, čo však prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. Tento súd musí najmä overiť, či prvé súdne rozhodnutie bolo spotrebiteľovi riadne doručené s uvedením opravných prostriedkov, ktoré má

k dispozícii, a či neexistujú iné osobitné dôvody súvisiace s priebehom tohto konania, ako je napríklad nedostatok odôvodnenia uvedeného rozhodnutia, ktoré by mohli spotrebiteľovi brániť v účinnom výkone jeho procesných práv alebo ho účinne od tohto výkonu odradiť.

42 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení s jej dvadsiatym štvrtým odôvodnením, zásadou efektivity a článkom 47 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu neukladá povinnosť preskúmať prípadnú nekalú povahu podmienok zmluvy uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, pokiaľ tieto podmienky už boli preskúmané iným vnútroštátnym súdom, ktorého rozhodnutie má právnu silu rozhodnutej veci, a to aj vtedy, ak pred týmto prvým súdom spotrebiteľ nebol zastúpený advokátom, nezúčastnil sa na pojednávaní a nevyužil opravný prostriedok, ktorý mal k dispozícii, za predpokladu, že toto rozhodnutie bolo spotrebiteľovi riadne doručené s uvedením opravných prostriedkov, ktoré má k dispozícii, a že neexistujú iné osobitné dôvody súvisiace s priebehom tohto konania, ako je napríklad nedostatok odôvodnenia uvedeného rozhodnutia, ktoré by mohli spotrebiteľovi brániť v účinnom výkone jeho procesných práv alebo ho účinne od tohto výkonu odradiť.

O trovách

43 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) rozhodol takto:

Článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v spojení s jej dvadsiatym štvrtým odôvodnením, zásadou efektivity a článkom 47 Charty základných práv Európskej únie

sa má vykladať v tom zmysle, že:

vnútroštátnemu súdu neukladá povinnosť preskúmať prípadnú nekalú povahu podmienok zmluvy uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, pokiaľ tieto podmienky už boli preskúmané iným vnútroštátnym súdom, ktorého rozhodnutie má právnu silu rozhodnutej veci, a to aj vtedy, ak pred týmto prvým súdom spotrebiteľ nebol zastúpený advokátom, nezúčastnil sa na pojednávaní a nevyužil opravný prostriedok, ktorý mal k dispozícii, za predpokladu, že toto rozhodnutie bolo spotrebiteľovi riadne doručené s uvedením opravných prostriedkov, ktoré má k dispozícii, a že neexistujú iné osobitné dôvody súvisiace s priebehom tohto konania, ako je napríklad nedostatok odôvodnenia uvedeného rozhodnutia, ktoré by mohli spotrebiteľovi brániť v účinnom výkone jeho procesných práv alebo ho účinne od tohto výkonu odradiť.

Podpisy